

13. ágúst 2025

Umsögn um áform um frumvarp til laga um breytingu á lögum um áhafnir skipa

Í Samráðsgátt stjórnvalda birtust 16. júlí sl. drög að frumvarpi til laga um breytingu á lögum um áhafnir skipa nr. 82/2022. Með frumvarpinu eru lagðar til breytingar á lögum um áhafnir skipa nr. 82/2022. Ætlunin er að bregðast við vanda Slysavarnafélagsins Landsbjargar við mönnum nýrra björgunarskipa. Samtökin skiluðu inn umsögn um drög að frumvarpinu fyrr í sumar en þar lögðu samtökin áherslu á að endurskoða ætti vélstjórnarréttindi í samræmi við tækniþróun og orkuskipti. Sá hluti umsagnar samtakanna á enn við og birtist sá hluti óbreyttur í lok umsagnarinnar.

Samtök ferðapjónustunnar – SAF hafa farið yfir drög að frumvarpinu og vilja koma eftirfarandi ábendingum á framfæri.

Nám hjá Slysavarnafélags Landsbjargar verði jafngilt námi Slysavarnaskóla sjómanna fyrir skipverja í stuttum útsýnis- og skoðunarferðum

Samtökin leggja áherslu á að námið verði þannig úr garði gert að skipverjar sem hafa hlotið menntun og þjálfun samkvæmt hinni nýrri grein frumvarpsins geti einnig sinnt þeim störfum sem um ræðir í stuttum útsýnis- og skoðunarferðum. Umhverfið er mikið til það sama og um ræðir í stuttum útsýnis- og skoðunarferðum með ferðamenn. Það er því krafa samtakanna að þeir sem taka nám hjá slysavarnafélagi geti starfað með þá menntun um borð í skipum sem er í stuttum útsýnis- og skoðunarferðum.

Mikilvægt að endurskoða vélstjórnarréttindi í samræmi við tækniþróun og orkuskipti

Þróun vélbúnaðar um borð í skipum er á hraðri siglingu eins og á við um önnur samgöngutæki s.s. bíla og flugvélar. Útgerðir eru margar hverjar að undirbúa orkuskipti með því að skipta út eldri vélum fyrir tvinn-vélar (e. hybrid). Þetta er jákvæð þróun sem stuðlar að minni kolefnislosun og dregur úr heildarkolefnisspori Íslands.

Það sem hins vegar aftrar fyrirtækjum að fara í þessa vegferð eru kröfur um menntun vélstjóra um borð í þeim skipum sem skipta yfir í tvinn-vélar. Ástæðan er að reglur gera ráð fyrir að réttindi miðist við samanlagt afl út í skráfu og þegar rafafl og hefðbundið vélarafl er lagt saman verður reiknaða aflið mjög mikið. Heildarafl mun hins vegar aldrei vera nýtt saman í stuttum útsýnis og skoðunarferðum nálægt landi. Hefðbundið vélarafl verður nýtt til að koma skipum á áfangastað og rafafl verður nýtt við áfangastaðinn.

Samtökin óska eftir að við gerð frumvarps um breytingu á lögum um áhafnir skipa verði tekið tillit til þróunar vélbúnaðar og nýtingu vélarafls með hvata til orkuskipta að leiðarljósi.

SAF telja eðlilegast að vélstjórar á skipum búnum tvinn-vélum í stuttum útsýnis- og skoðunarferðum verði með réttindi sem mótsvara afli eldsneytisvélarinnar. Samtökin eru reiðubúin að taka þátt í slíkri vinnu með miðlun þekkingar.

Samtökin óska einnig eftir að breyting verði gerð á lögum um áhafnir skipa sem veitir útgerðum skipa með tvær aðskildar vélar heimild til að vera með vélstjóra með réttindi á þá vél sem er með meira afl í stað heildar afls beggja véla. Skip í útsýnis- og skoðunarferðum nota aldrei allt tiltækt afl beggja véla. Samtökin eru einnig reiðubúin að taka þátt í slíkri vinnu með miðlun þekkingar.

Samtökin áskilja sér rétt að koma með frekari ábendingar á síðari stigum.

Virðingarfyllst

F.h. Samtaka ferðaþjónustunnar

Baldur Sigmundsson, lögfræðingur

Gunnar Valur Sveinsson, verkefnastjóri